

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Genderwerkplan 2013#

#

Voorwoord

Voor u ligt het genderwerkplan 2013 van het Nationaal Bureau Genderbeleid (NBG), het overheidsorgaan van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, dat de verantwoordelijkheid draagt voor het formuleren en herformuleren van het nationaal genderbeleid, het toezicht erop en de coördinatie ervan.

Het raamwerk van waaruit dit werkplan is voortgekomen zijn de internationale verdragen, documenten en het Ontwikkelingsplan 2012-2016: "SURINAME IN TRANSFORMATIE" die geheel of gedeeltelijk gewijd zijn aan het bereiken van gendergelijkwaardigheid. Het NBG heeft bij de totstandkoming van dit document ook de methodische richtlijnen uit voornoemd Ontwikkelingsplan ter harte genomen met name waarbij gesteld wordt dat een intensieve en continue dialoog een wezenlijk onderdeel vormt bij de implementatie van het Ontwikkelingsplan 2012-2016. Het genderwerkplan 2013 is een instrument dat ingezet wordt om tot de ontwikkeling van Suriname te komen waarbij het streven naar gendergelijkwaardigheid een kernwaarde is.

Verschillende actoren hebben aan de genderdialoog deelgenomen om te komen tot het samenstellen van dit werkplan. De ministeries van Onderwijs en Volksontwikkeling, Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu, Justitie en Politie, Volksgezondheid en verschillende NGO's hebben zich gedurende een proces van 6 maanden samen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken ingespannen om tot dit gezamenlijke eindproduct te komen. Echter, niet alleen het eindproduct is belangrijk. Gedurende de samenkomsten hebben deelnemers kennis en ervaring uitgewisseld die als verrijkend werden ervaren. Elkaar ontmoeten en met elkaar van gedachten wisselen over de ontwikkeling van Suriname vanuit het perspectief van gendergelijkwaardigheid is een aangelegenheid die ook solidariteit tot stand kan brengen. Welke het NBG als één van de voorwaarden ziet om haar wettelijke taakstelling met voldoening te kunnen uitvoeren.

In het werkplan zijn verschillende prioriteitsgebieden vastgelegd die met name in 2013 (en daarna) de aandacht verdienen. Die prioriteitsgebieden alsmede het Ministerie dat primair de verantwoordelijkheid daarvoor draagt zijn:

1. Onderwijs: Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling.
2. Arbeid, inkomen en armoede bestrijding: Ministerie van Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu.
3. Geweld: Ministerie van Justitie en Politie.
4. Gezondheid: Ministerie van Volksgezondheid.
5. Zeggenschap en besluitvorming; dit prioriteitsgebied zal spoedig nader worden uitgewerkt.

Met dank aan alle deelnemende Ministeries, NGO's en hun consultants als ook leden van de stuurgroep.

De Minister van Binnenlandse Zaken
Drs. Soewarto Moestadja

GENDERWERKPLAN 2013

Het nationale genderbeleid heeft tot algemeen doel het bereiken van gendergelijkheid/gelijkwaardigheid in Suriname. In alle plannen en activiteiten die voortkomen uit het nationale genderbeleid dienen de volgende verdragen en documenten als leidraad:

- Het Vrouwenverdrag, oftewel het VN Verdrag inzake de opheffing van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW), dat in 1993 door Suriname is geratificeerd
- Het Beijing Actieplan (BPfA), dat in 1995 door Suriname is ondertekend
- De Millenniumdoelen (MDGs) voor 2015
- Het Inter-Amerikaans verdrag inzake het voorkomen, de bestrafing en het bestrijden van geweld tegen vrouwen (Verdrag van Belém do Para), dat in 2002 door Suriname is geratificeerd
- Het Ontwikkelingsplan van Suriname 2012 – 2016

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken is de verantwoordelijkheid voor het nationale genderbeleid toevertrouwd. Het Ministerie heeft speciaal hiervoor het Nationaal Bureau Genderbeleid (NBG) in het leven geroepen. Het nationale genderbeleid is *rights-based* en erop gericht om te komen tot duurzame genderontwikkeling. Gender zal terug te vinden zijn in het beleid van alle Ministeries en uitgevoerd worden op alle niveaus (nationaal, district, ressort, gemeenschap). Verder is het essentieel dat er een goede samenwerking is met de Niet-Gouvernementele Organisaties (NGOs), de werknemers- en werkgeversorganisaties, zodat het doel van gendergelijkheid daadwerkelijk bereikt en beleefd kan worden door een ieder.

De uitvoering, monitoring en evaluatie van het nationale genderbeleid en de jaarlijkse genderwerkplannen wordt gecoördineerd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken via het Nationaal Bureau Genderbeleid (NBG), en de bijdrage van alle overige Ministeries en van relevante niet-overheidsorganisaties is van wezenlijk belang hierbij.

Voor de periode 2013-2016 zijn de volgende **prioriteitsgebieden** voor het genderbeleid geïdentificeerd, met corresponderende doelen:

1. **Onderwijs en opleiding:** Onderwijs draagt bij aan maatschappelijke gelijkheid van mannen en vrouwen.
2. **Arbeid, inkomen en armoedebestrijding:** Het verzekeren van het daadwerkelijke recht van vrouwen op arbeid en inkomsten, en het voorkomen van discriminatie van vrouwen op grond van huwelijk of moederschap.
3. **Geweld:** Het garanderen van de volle bescherming tegen, bestrijding van en voorkoming van huiselijk en seksueel geweld.
4. **Gezondheid:** De gezondheidszorg wordt toegankelijker gemaakt door rekening te houden met maatschappelijke en biologische verschillen tussen de seksen.
5. **Zeggenschap en besluitvorming:** Het vergroten van de participatie van vrouwen in besluitvormende organen en posities. Dit beleidsgebied zal in de loop van 2013 verder uitgewerkt en in het Genderbeleidsplan worden opgenomen.

Voor wat de bovengenoemde beleidsgebieden betreft, dragen de volgende ministeries primair de verantwoordelijkheid:

- Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling (MINOV) - beleidsgebied 1
- Ministerie van Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu (ATM) - beleidsgebied 2
- Ministerie van Justitie en Politie (J&P) – beleidsgebied 3
- Ministerie van Volksgezondheid (VG) – beleidsgebied 4
- Ministerie van Binnenlandse Zaken (BiZa) – beleidsgebied 5

Het nationaal genderbeleid wordt ontwikkeld en geformuleerd op basis van de volgende principes:

- Uitvoerbaarheid van beleid.
- Trapsgewijze benadering van planning.
- Participatieve aanpak van planning, uitvoering en monitoring van het genderbeleid en de daaruit voortkomende jaarplannen.

De participatieve aanpak komt tot uiting in het proces van constant overleg dat op gang wordt gebracht tussen overheid (Ministerie van Binnenlandse Zaken / Nationaal Bureau Genderbeleid) en niet-overheidsactoren (NGOs en overige *civil-society* organisaties) en internationale ontwikkelingspartners.

Bij de trapsgewijze benadering is rekening gehouden met het feit dat de Ministeries het jaar 2013 al gepland en begroot hadden. Er is daarom gekozen om eerst een werkplan voor 2013 te maken en met de uitvoering hiervan een aanvang te maken, terwijl er wordt gewerkt aan het formuleren van een geïntegreerd genderbeleid voor de prioriteitsgebieden. De lessen die geleerd worden bij de uitvoering van het werkplan voor 2013 worden meegenomen bij het formuleren van het nationaal genderbeleidsplan voor de periode 2014 – 2016. Afstemming met andere beleidsplannen die momenteel geformuleerd worden, zoals het integraal kinder- en jongerenbeleid, zijn hierbij essentieel om overlappingen te minimaliseren en te verzekeren dat gender wordt meegenomen in die beleidsplannen.

In een kleine stuurgroep bestaande uit medewerkers van het Nationaal Bureau Genderbeleid en enkele genderdeskundigen uit het NGO veld is gezamenlijk vormgegeven aan het ontwikkelen en uitvoeren van het participatieve proces met stakeholders. Dit proces heeft geleid tot het formuleren van het **genderwerkplan 2013** en moet leiden tot het formuleren van het **genderbeleid voor de periode 2014-2016**.

Het **Genderwerkplan 2013** is op de volgende manier tot stand gekomen:

- De stuurgroep genderbeleid hield tussen september en november 2012 gesprekken met de Ministers e/o directeuren en andere leidinggevenden van de primair verantwoordelijke Ministeries om hun voornemens voor 2013 en de komende jaren te vernemen.
- De relevante begrotingen van 2013 van de diverse Ministeries zijn doorgenomen en de activiteiten op de begroting zijn door een gender lens bekeken en geanalyseerd.
- De activiteiten die een bijdrage (kunnen) leveren aan het verkrijgen van gendergelijkheid zijn als volgt opgenomen:
 - o Activiteiten en beleids maatregelen die genderspecifiek zijn en een directe bijdrage hebben aan het bereiken van gendergelijkheid zijn in hun geheel opgenomen.
 - o Eventueel specifieke componenten zijn toegevoegd aan bestaande activiteiten om deze meer 'gendergericht' te maken.
- Kleine ronde tafels zijn in december 2012 gehouden met de relevante ambtenaren en vertegenwoordigers van niet-gouvernementele organisaties die in de betreffende beleidsgebieden actief zijn om mede invulling te geven aan het concept Gender actieplan 2013;
- Een grote bijeenkomst met alle stakeholders is gehouden in februari 2013 om het concept werkplan 2013 door te nemen, aan te vullen e/o te wijzigen.

Voor een gemakkelijk overzicht is het Genderwerkplan 2013 in de volgende matrix opgenomen. De eerste kolom van de matrix geeft de aanbevelingen aan die de CEDAW commissie in 2007 aan de staat Suriname gaf bij de bespreking van de laatste rapportage. De tweede kolom geeft de prioriteiten van de verschillende Ministeries in 2013 aan, zoals vermeld in de begrotingen van 2013, goedgekeurd door De Nationale Assemblée. De derde kolom geeft de acties van het Genderwerkplan 2013 aan, die geformuleerd zijn na overleg met de betreffende Ministeries en voortkomend uit de kleine rondetafeldiscussies en de grote bijeenkomst met alle stakeholders.

Bij de grote bijeenkomst met stakeholders in februari 2013 zijn soms activiteiten genoemd, die men wel belangrijk achtte, maar waarvoor op dat moment geen financiering beschikbaar was of de uitvoering van de activiteit onzeker was. Deze activiteiten zijn terug te vinden in een aparte lijst van aanbevolen activiteiten, direct onder de matrix van het genderwerkplan. Wanneer de financiering voor de betreffende activiteit rond is, kan deze alsnog opgenomen worden. Het genderwerkplan is immers een 'levend document', d.w.z. bij de monitoring ervan wordt het werkplan steeds bijgewerkt, er kunnen nieuwe activiteiten worden toegevoegd.

Monitoring en Evaluatie

De participatieve benadering is uiteraard ook van toepassing bij de monitoring en evaluatie van het genderwerkplan 2013. Dit proces van monitoring en evaluatie wordt ook gebruikt voor de voorbereiding en uitvoering van het genderbeleidsplan 2014 – 2016.

Voor ieder beleidsgebied zal een groep, bestaande uit vertegenwoordigers van de uitvoerende organisatie en andere belangstellenden, onder leiding van het primair verantwoordelijke Ministerie, de uitvoering van het werkplan volgen.

Voor het prioriteitsgebied Geweld is dit de stuurgroep Huiselijk Geweld, die al bij het Ministerie van Justitie en Politie in het leven is geroepen. Voor de overige beleidsgebieden wordt nog met het betreffende Ministerie afgestemd.

Naast de constante monitoring door de werkgroepen zelf, zal het Nationaal Bureau Genderbeleid minimaal tweemaal per jaar alle werkgroepen bijeen halen om de stand van zaken met elkaar te delen en de planning voor het werkplan van het volgende jaar te doen.

MATRIX GENDERWERKPLAN 2013

BELEIDSPRIORITEIT 1: ONDERWIJS					
Primaire verantwoordelijkheid: Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling					
Doel: Het mainstreamen van gender in de prioriteitsinitiatieven van de sector onderwijs					
CEDAW aanbevelingen	Prioriteiten	Acties Genderwerkplan 2013	Wie voeren uit?	Wanneer	Financiën
Het <i>mainstreamen</i> van gender in het onderwijs	Verbetering van het basisonderwijs Via BEIP en Progress: <ul style="list-style-type: none"> • hervorming van het onderwijs (inhoud, management, inrichting onderwijssysteem); • vernieuwing van het pedagogisch onderwijs; • nascholing van onderwijsgeevenden 	1. Het ontwikkelen van een traject voor het <i>mainstreamen</i> van gender:			
		➤ Planning gender mainstreaming programma's	➤ PROGRESS met partners, i.s.m. PROJEKTA	2013	PROGRESS (VVOB)
		➤ Ontwikkeling Materiaal Leerjaar 4 (huidige tweede klas): screening met een gender lens	➤ BEIP 2/ MINOV	Uiterlijk 1 okt 2013	BEIP 2/ MINOV
		➤ Campagne 'een opvoeder slaat niet, maar praat'	➤ BEIP 2/ MINOV	2013	BEIP 2/ MINOV
		➤ Trainen van leerkrachten 'Hoe is de houding van leerkrachten naar leerlingen toe'	➤ BEIP 2/ MINOV	2013	BEIP 2/MINOV
Trainingen in gendergelijkheid voor onderwijzend personeel		➤ Awareness voor meer mannen op de onderwijs opleidingen (de nieuwe leerkracht)	➤ PROGRESS via Pedagogische Instituten en MINOV communicatie	2013	MINOV/ VVOB

Genderstereotypen verwijderen uit boeken en curricula	2. Het standaardiseren en uitbreiden van gendertrainingen aan onderwijsgeevenden:			
	➤ De curricula basisschool en pedagogische instituten gendergevoelig maken en op elkaar afstemmen	➤ PROGRESS en BEIP 2	2013 MINOV//	VVOB/
	➤ Gender training huidige leerkrachten VOS niveau	➤ NBG	al gestart	NBG
	➤ Programma ontwikkelen voor het structureren van gendertraining van huidige leerkrachten op alle niveaus en nieuwe/aankomende leerkrachten.	➤ MINOV onderwijsbureau professionalisering ism NBG	2013 MINOV	
Mensenrechteneducatie en gendergevoeligheidsstraining in het onderwijssysteem invoeren	3. Het ontwikkelen van het curriculum mensenrechteneducatie gendergevoeligheid voor minstens 1 schoolniveau			
	➤ Het verzorgen van het vak "Gender" op alle ADEK faculteiten (link met mensenrechteneducatie)	➤ ADEK-IWGDS	2013 A	DEK

Beleidsprioriteit 2: ARBEID, INKOMEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Primaire verantwoordelijkheid: Ministerie ATM

Doel: De arbeidsmarkt wordt toegankelijker gemaakt voor vrouwen door realisatie van relevante wetgeving en concrete beleidsmaatregelen

CEDAW aanbevelingen	Prioriteiten Acti	es Genderwerkplan 2013	Wie voeren uit?	Wanneer	Financiën
Seksuele intimidatie op de werkvloer moet worden uitgebannen		➤ Wetsontwerp seksueel molest op de werkplek naar DNA	Trekker: Stg. Ilse Henar, i.s.m. BiZa, J&P, ATM, vakbew. & werkgevers-organisaties.	Uiterlijk augustus 2013	Aanvragen Ilse Henar bij overheid en donoren lopende
Sociale voorzieningen voor vrouwen garanderen, gelijk met mannen	Ongevallenregeling gendervriendelijk maken				
Zwangerschapsverlof invoeren	Zwangerschapsverlof invoeren	➤ Evaluatie, aanbevelingen en acties, w.o. voorbereiding van wetgeving (en mogelijkheid voor ouderschapsverlof)	Trekker ATM, ism VG en Kabinet vd Pres. Arbeidsadviescollege en NGOs; initiatiefwet Zwangerschapsverlof zal aangevuld worden met aspect ouderschapsverlof	2013	Begroting ATM 2013

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Samenwerking met programma's voor <i>early childhood development</i> 	Trekker SoZaVo; er is al een nulmeting ter uitvoering van conceptwet Opvanghuizen; De vakbeweging en werkgeversorganisaties wensen alsnog een brede consultatie door SoZaVo	2013	SoZaVo begroting 2013
Het garanderen van voldoende kinderopvang van goede kwaliteit		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Studies, aanbevelingen, evaluatie en acties i.s.m. Sozavo en werkgeversorganisaties 	Trekker SoZaVo. Studie kinderopvang moet gerelateerd worden aan werkende ouders en hun behoeften en moet ism vakbeweging en werkgeversorganisaties uitgevoerd worden	2013 SoZaVo	begroting 2013 Unicef
Uitbanning horizontale en verticale scheiding beroepen op grond van geslacht	Arbeidsmarkt toegankelijker maken voor vrouwen & jongeren Toetreden tot en ratificeren van ILO Conventies 100 en 111	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wetgeving voorbereiden en indienen bij DNA m.b.t. ILO Conventies 111 (discriminatie) ➤ Evaluatie, aanbevelingen en acties, i.s.m. MINOV ➤ Uitvoering ILO Conventie 100 (gelijke betaling) ➤ Programma's voor speciale trainingen i.s.m. St. Arbeidsmobilisatie en -ontwikkeling en het Polytechnic College 	ATM trekker ILO Conv. 100: ratificatie kan snel, maar harmonisatie met andere wetten en het functiewaarderings-systeem werkt vertragend	2013 ATM	begroting 2013
Toegang van vrouwen tot beroepsonderwijs vergroten (kuststreek en binnenland)			ATM is trekker voor ratificatie ILO Conv. 111; i.s.m. met Minov in 2013 studies uitvoeren inz. horizontale en verticale	2013 ATM	begroting 2013

Salarisverschillen verkleinen en overbruggen		➤ Inventarisatie van de arbeidsmarkt en programma's om beroepsopleidingen en -trainingen daarop af te stemmen i.s.m. werkgeversorganisaties	scheiding beroepen vrouwen en mannen		
De	arbeidswetgeving gendervriendelijk maken	➤ Studies, aanbevelingen en acties	ATM is trekker en al bezig hiermee. Zal samenwerken met BIZA die bezig is met het doorlichten van alle wetten op discriminatoire bepalingen	2013 - 2014	BIZA begroting 2013 ATM begroting 2013

Beleidsprioriteit 3: Geweld					
Primaire verantwoordelijkheid: Ministerie J&P					
<u>Doel:</u> De wetgeving m.b.t. huiselijk geweld wordt ten uitvoer gebracht, wetgeving m.b.t. seksueel geweld op de werkvloer wordt voorbereid, en relevante capaciteitsversterking vindt plaats					
CEDAW aanbevelingen	Prioriteiten Acti	es Genderwerkplan 2013	Wie voeren uit?	Wanneer	Financiën
Het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen en bescherming van slachtoffers	Institutionele versterking van de betrokken instanties, zoals Justitiële Kinderbescherming, Jeugdzaken van het Korps Politie Suriname, Bureau Familierechtelijke Zaken, het Openbaar Ministerie	➤ Het coördineren van een effectieve samenwerking tussen de stuurgroep huiselijk geweld, het platform NGO's en andere organisaties en commissies die zich inzetten voor de bestrijding van huiselijk geweld en het bieden van slachtofferzorg om elkaar aan te vullen en overlap te voorkomen	Stuurgroep Platform	In uitvoering	Begroting J&P
Training t.b.v. bescherming slachtoffers en vlotte rechtsgang		➤ Trainingen betreffende interpretatie en toepassing Wet Bestrijding Huiselijk Geweld voor de zittende en staande magistratuur, het KPS (als trainers) en hulpverleners	WRC in samenwerking met J&P	Training 25 maart – 4 juni 2013	Begroting J&P
Onderzoek gebruiken als basis voor interventie		➤ Onderzoek naar de aard en oorzaak van gewelddadig gedrag onder mannelijke plegers van intieme partner	BiZa/ NBG	Derde kwartaal 2013: al in uitvoering	Begroting BiZa

		<p>geweld (pilot project in Nickerie)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Eerste discussiebijeenkomst met stakeholders over dataverzameling 	Idem	Idem	Idem
Wetgeving huiselijk geweld invoeren	Aanpak huiselijk geweld	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Toelichting op de wet belaging ➤ Algemene voorlichting ➤ Procedures in samenspraak met de Procureur-Generaal opstellen en doorgeven aan de politie 	J&P - Afdeling Wetgeving i.s.m. met Bureau Vrouwen- en Kinderbeleid (BVK) en de Stuurgroep	2013	Begroting J&P
Preventieve maatregelen		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Voorbereiding project daderbegeleiding ➤ Voorlichting en awareness op VOJ scholen ➤ Toneelopvoering huiselijk geweld in Paramaribo en Para ➤ Voorlichtingssessie over geweld tegen vrouwen en mensenrechten aan jongeren van religieuze organisaties ➤ Trainen van geestelijken in o.a. het identificeren van huiselijk geweld 	<p>J&P - Bureau Vrouwen- en Kinderbeleid (BVK)</p> <p>BiZa i.s.m. St. Stop</p> <p>BiZa (N.B.G)</p> <p>Idem</p> <p>BiZa (N.B.G i.s.m. Eredienst)</p>	<p>in uitvoering</p> <p>in uitvoering</p> <p>in uitvoering</p> <p>(nov 2013)</p> <p>in uitvoering</p>	<p>UNFPA project</p> <p>Begroting BiZa</p> <p>Begroting BiZa</p> <p>Idem</p> <p>Idem</p>
A	anpak seksueel molest op de	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Indiening concept seksueel geweld op de 	St. IHHJB i.s.m. J&P	2013	St. IHHJB

	werkvloer wer	<p>kvloer, incl. formuleren beleid, klachtenreglement en gedragscode aanpak seksueel molest op het Ministerie van Justitie en Politie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Voorlichting betreffende aanpak seksueel molest op de werkplek aan de leidinggevenden en het personeel van het Ministerie van Justitie en Politie ➤ Benoemen van interne/externe vertrouwenspersonen en instellen van een klachtencommissie aanpak seksueel molest op het ministerie van Justitie en Politie 	<p>J&P- werkgroep aanpak seksueel molest op de werkplek</p> <p>Idem</p>	<p>2013</p> <p>Idem</p>	<p>Begroting J&P</p> <p>Begroting J&P</p>
Het	uitbreiden van nationale en internationale samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Betrekken van religieuze organisaties bij bestrijding huiselijk geweld 	BiZa - NBG	2013	Begroting BiZa

BELEIDSPRIORITEIT 4: GEZONDHEID					
Primaire verantwoordelijkheid: Ministerie van Volksgezondheid					
Doel: Het <i>mainstreamen</i> van gender in de prioriteitsinitiatieven van de gezondheidszorg					
CEDAW aanbevelingen	Prioriteiten Acti	es Genderwerkplan 2013	Wie voeren uit?	Wanneer	Financiën
Wet- en regelgeving voor de gezondheidszorg moet worden verbeterd en aangepast					
Concrete maatregelen treffen om toegang tot gezondheidszorg te verbeteren en te monitoren (incl. binnenland en landelijke gebieden)	<ul style="list-style-type: none"> • Versterken en uitbreiden van kader op alle niveaus van de gezondheidszorg • Primaire gezondheidszorg aanpassen aan veranderende zorgvragen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ontwikkelen en uitvoeren van een pilot Gendertraining in het curriculum van 1 opleiding (bijv. Covab, Gewondenverzorger opleiding van de defensieorganisatie, Natin Opleiding Medisch Analisten) 	VG	Laatste kwartaal 2013	In principe
		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gendergevoelig maken van <i>primary health care</i> plan van de <i>primary health care</i> commissie bij VG 	VG V	oorlopig nog geen activiteiten. De commissie is een in-formele commissie die in de	VG

				beginfase is voor het opzetten van een unit	
Maatregelen om ongewenste zwangerschappen tegen te gaan, vooral tienerzwangerschappen		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Technical experts meeting/good practices/lessons learned ➤ Het finaliseren van het safe motherhood action plan 	<p>VG i.s.m. aan partners:</p> <ul style="list-style-type: none"> • St.lobi • Prohealth • School nurse programma van RGD • Family Health BOG • NBG en Sport & Jeugdzaken scholieren moeders in Para <p>VG</p>	2013 UNFPA	Begroting VG
Maatregelen nemen ter bestrijding van HIV/AIDS en voorlichting over verspreiding en risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar incidentie van HIV/AIDS 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Genderstudies en maatregelen treffen op basis van de bevindingen daarvan 	<p>VG geeft opdracht voor inventarisatie van bestaande onderzoeken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • incidentie/prevalentie in alle groepen is al bekend • BSS studies al gedaan m.bt. MSM en sexworkers 	Min VG	<p>UNFPA</p> <p>US Dept of Defense DHAPP</p>

			Bio-Behavior surveillance study binnen de defensieorganisatie, eventueel <i>desk study</i> ter inventarisatie	Min Defensie	
Een genderperspectief opnemen in alle beleid en programma's over HIV/AIDS	<ul style="list-style-type: none"> • Staat wel als principe in het strategisch plan, maar niet uitgewerkt 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gender <i>mainstreamen</i> in Nationaal Strategisch Plan HIV/AIDS(per actie) 	VG trekt consultant aan	2013	UNFPA
	<ul style="list-style-type: none"> • Wijziging wet op de geestelijke gezondheidszorg • Wettelijke regulering van de gezondheidszorg (wet AZV) Verzelfstandiging BOG • Wet op beroepen in de gezondheidszorg, enz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Actualisatie van het concept staatsbesluit betreffende uitvoering van de artikelen betreffende Geneeskundige Verzorging t.b.v. militairen in de Wet Rechtspositie Militairen 	Min Def. Werkgroep Min VG		Begroting Def
	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpak niet-chronische ziekten (NCD's) • Aanpak van geestelijke gezondheidszorg volgens <i>mental health</i> plan 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inventarisatie van bestaande studies ➤ Genderstudies om volgende prioriteiten inzichtelijk te maken: <ul style="list-style-type: none"> • NCD • Hulpzoekgedrag • Geestelijke 	VG 2013	- 2014	VG

		gezondheidszorg (zelfdoding, drugsgebruik, enz			
	<ul style="list-style-type: none"> • Bereiken van het millennium-doel om moeder- en kindersterfte te verminderen • Vaccinatiedekking verhogen en pakket aan vaccinaties uitbreiden • Verminderen van ondervoeding bij kinderen als gevolg van klinische redenen 				

LIJST VAN AANBEVOLEN ACTIVITEITEN VOOR KOMENDE JAREN (NA 2013):

Onderwijs:

- Het aantrekken van onderzoekers voor nog te identificeren prioriteitsonderzoek, bijv: Oorzaken drop-outproblematiek bij jongens)
- Kinderrechteneducatie in het basisonderwijs en via schoolradio/TV verzorgen.
- Gesprekken voeren met relevante instanties voor een preventieve aanpak van tienerzwangerschappen, o.a. over het vormingspakket 'Choices', training van leerkrachten en evt. opnemen van het programma in het curriculum van de pedagogische instituten, basisscholen en VOJ scholen.

Geweld:

- Studies, onderzoeken, aanbevelingen en acties m.b.t. sociale voorzieningen
- Workshop in samenwerking met NBG om af te stemmen over dataverzameling en –beheer
- Het instellen van een unit voor huiselijk geweld om te komen tot efficiënte en effectieve operationalisering van de wet op huiselijk geweld

Gezondheid:

- Voorbereiding van een campagne voor groter genderevenwicht in de instroom van zorgopleidingen
- Gender mainstreaming in verschillende prioriteitgebieden, nadat relevante genderstudies zijn uitgevoerd